

БРАНИСЛАВ ОСТОЈИЋ (Никшић)

КОЛЕБАЊА У НОРМИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

1

Нема књижевног језика без норме, али једно је његово нормирање у процесу конституисања стандарда, а друго у времену када је он „већ изграђен”. У процесу изградње језик тече у промјенама и оне чине његов развитак. Развој није пожељан уколико је књижевни језик изграђен, стабилизovan. Међутим, развој се тешко може избјећи јер се промјене саме намећу и условљене су приликама у самом језику и изван њега¹.

Књижевнојезичка норма се својом природом мора супротстављати свакој језичко-развојној и дијалекатској разноликости. По природи ствари ту се никада не постиже потпун успјех, што не представља никакав гријех. Чвршћа и стабилнија норма су значајније компоненте повољнијег правца језичког развоја². Све промјене у језику нијесу подједнако пожељне. Једне треба сузбијати, а друге усмјеравати ка књижевном језику у циљу његова усавршавања. Једне, дакле, непотребно нарушавају књижевнојезичку стабилност, а друге је усавршавају. Оне усавршавају књижевни језик доградњом, укључивањем у систем и стабилизацијом.

Доградњом се употпуњава књижевни језик на два начина: или укључивањем изражајних средстава за новонастале појмове, или усавршавањем већ постојећих, ако их језик има, а нијесу се могле уклопити у систем књижевног језика. Уклапањем у систем се супституише лабилни, или стабилни, али нефункционални израз – системским.

Стандардизацијом се спонтано или свјесно колебљиви случајеви у норми усклађују са захтјевима књижевног језика. За сваки појам се веже по један израз. Остали, уколико их има, остају као стилски неутрални,

¹ S. Babić. *Standardizacija – stabilizacija književnog jezika*. – Jezik 35 (Zagreb, 1988), 66.

² R. Katičić. *Jezikoslovní ogledi*. Zagreb, 1971, 55–64.

стилски обиљежени или стилске резерве, а књижевни језик се стабилизује. Свјесном се стандардизацијом појаве стандардизују преко актуелног језичког стања „свјесним захватом, најчешће прескриптивном нормом”, а књижевни језик је стабилнији уколико је језик постигао већи степен стандардизације.

Иако је српски језик као већина европских језика на високом нивоу стандардизације, ипак се у њему јављају колебања, тако да се, за разлику, на примјер, од романских језика, чија је норма у последњим стољећима доживјела само незнатне измјене, норма српскога језика показује и нестабилном.

2

Није богатство књижевног језика у бројности израза за поједине појмове. Појам синонимије је широк. Имамо потпуне и дјелимичне синониме. Питање је колико се у језику може говорити о потпуној синонимији. Уколико их и има, онда су они само привремено у језику, и што су у књижевном језику присутнији то је књижевнојезичко стање несређеније, и привременог су карактера јер у процесу стандардизације наступа процес диференцијације при којем једна варијанта остаје, а друга се губи.

Дјелимични синоними јесу богатство језика. У књижевном језику се може говорити о стилској синонимији. Потпуни синоними, према томе, присутни су у књижевном језику и чине његово богатство уколико су стилски раслојени. Богатство књижевног језика није, дакле, у бројности израза везаних за један појам већ, напротив, ако је за један појам везан један стандардни израз.

У стабилизovanом књижевном језику стандардан је, дакле, један израз. Ако није тако, онда су још увијек у току спонтани или свјесни стандардизацијски процеси. А вјечно се не може колебати између различитих варијаната. Њихова наизмјеничност је само привремена. Избор између алтернаната, ма како био тежак, неизбежан је, па је одлуку о стандардности боље донијети што прије.

3

Код нас се доста писало о норми, али ту се највише говорило о речнику, па затим о облицима и гласовним питањима у вези са ортографском и ортоепском нормом. У посљедње вријеме доста се говорило и о творби ријечи. Проучавањем језичког стандарда преко речника и правописа стандард се не усавршава у потпуности, иако се често мисли да се правописом и речником све то решава³. Мора се озбиљније мислити и на оне области стандарда које регулише нормативна граматика⁴.

³ D. Brozović. *O suvremenoj morfološkoj normi hrvatskog jezičkog standarda i o morfološkim značajkama standardne novoštokavštine uopšte*. – *Jezik XXIV* (Zagreb, 1976–1977), 1–2, 1–13, 41–50.

⁴ М. Стевановић. *Иако неопходна ревизија норме књижевног језика треба да се врши опрезно*. Наш језик XXII (Београд, 1976), 1–2, 8–14.

Промјене у језику иницирају колебања у норми, а кад је о њима ријеч, нећемо говорити о језичкој области најподложнијој промјенама, о лексици, а и иначе – питање је колико се лексичко благо језика може нормирати. Нећемо говорити ни о свим елементима језика који су подложни промјенама, о колебањима у облицима ријечи, о гласовима и о њихову саставу, – биће углавном ријечи о, у нас доскора традиционално занемариваним, синтаксичким питањима.

Колико норма прати или је пратила промјене у књижевном језику показује да је некада чврста норма у неким случајевима попустила пред праксом, па су правила лишавала нормативног статуса поједине форме или су пак уз постојеће примале и алтернанте.

4

У данашњем српском језику има више појава одступања од нормативне граматике у извјесним синтаксичким јединицама, које показују јаку тенденцију да помјере узаконе граматичке прописе.

Из свог обимног рада, који вам не могу временски у цјелости представити, издвајам само изразе о којима је ријеч, а на крају ћу прочитати закључне напомене, гдје сам настојао да оцртам контуре нашег схватања проблема као таквог, узроке колебања у норми, као и разлоге који иницирају опрезан прилаз ревизији норме.

1. У старијим нашим нормативима извршена је строга репартиција прилога *гдје*, *куда* и *камо* у упитним реченицама и при везивању зависно-сложених мјесних реченица на следећи начин: првим прилогом се пита *гдје* се нешто налази или врши, другим – *куда* се неко или нешто креће, а трећим *камо* је нешто усмјерено. *Гдје* се, дакле, употребљава с локативним значењем, *куда* – с акузативним, а *камо* – с инструменталним просторним значењем. То су радили аутори средњошколске *Грамаџике хрватско-српског језика*⁵ настојећи да строгим нормативним правилима усмјере употребу ових прилога у различитим значењима. Тих су се правила придржавали и колектив аутора *Приручне грамаџике хрватског књижевног језика*⁶, а углавном и Р. Катичић у *Синтакси хрватског језика*⁷.

У раном периоду српскохрватске стандардизације у српском и хрватском књижевном језичком усузу долази до мијешања њихових значења, о чему налазимо довољно потврда у РЈАЗУ, РСАНУ и РМС и РМХ, гдје се, истина, у неким од њих за сваки од наведених прилога даје њихова примарна семантичка вриједност, али и знатан број примјера са наизмјеничном употребом прилога *гдје* с локативним и акузативним значењима (...можеш их носити *гдје* хоћеш – мјесто *куда*: ...на путу за Земпоље *гдје* је пошао – мјесто *камо*), а *куда* и *камо* са значењем прилога *гдје*. Неоправдани су, према томе, прописи неких граматичара да се у

⁵ Brabec-Hraste-Živković. *Gramatika hrvatskosrpskoga jezika*. Zagreb, 1966, 164.

⁶ Eugenija Barić i dr. *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb, 1975, 138.

⁷ R. Katičić. *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb, 1986.

стандардном језику чува разлика између ових прилога. У српском језику, гдје се мање води рачуна о граматичким прописима, а више слиједи природа језика и језичко осјећање, та се разлика све више губи, посебно између прилога *гдје* и *камо* на штету овога другог⁸. Нормативни прописи би сада требало да слиједе праксу, а не да се по инерцији подржавају наши старији граматичари који углавном, вјерни традиционализму, нијесу примјећивали новије појаве у језику, које оправдано намећу и промјену норме.

2. У свакодневной језичкој пракси значења предлога *због* и *ради* с генитивом се мијешају – употребљавају се један у значењу другог, па се у вези с њиховим колебањима поставља питање има ли смисла нормативно их разграничавати.

3. У језичком осјећању губи се разлика за акузатив једине замјенице који између живог и неживог (*У реферату којег је поднио; Поднио је у име странке предлог којег су подржали...*). Свођење два акузативна облика који и *којега* на један (*којега*) је у таквој експанзији да је преовладало знатним дијелом српске језичке територије ијекавског изговора у свим стиливима стандарднојезичког израза.

4. Употребу генитива с предлогом *код* у функцији означавања краја кретања умјесто датива са предлогом *к(а)* старији граматичари (Даничић, Ивековић, Ившић, Маретић) проглашавали су неправилном само због тога што је нијесу нашли у језику Вука Караџића. У таквим случајевима једино је нормативном одређивана предлошко-падежна веза *ка* + датив (*Оде код Ђиријашића – Оде к Ђиријашићу*). Налазимо је код старијих, новијих и најновијих српских писаца, у дневној штампи, чујемо је на радију и телевизији и свакодневном говорном језику. Представља заједничку особину многих народних говора на територији штокавског дијалекта. С правом је онда професор М. Стевановић ову особину прихватио као нормативну, па нема разлога оспоравати јој употребу у књижевном језику.

5. Употребу предлога *код* с генитивом глаголских и апстрактних именица у временском значењу сматрају неки наши старији нормативци као лошу туђу конструкцију и да не долази у обзир у исправном књижевном изражавању. Неки су је, међутим, и прихватили, а уз то они у овој предлошко-падежној вези виде домаћу аутохтону црту. У језичкој пракси ова се конструкција шири на штету својих синонимских парњака.

6. И још један други израз страног поријекла према нашим нормативним приручницима нема мјеста у књижевном језику јер, како кажу, „угрожава културу усменог и писменог изражавања”. То је израз *користићии прилику* мјесто *користићии се приликом* или *искористићии прилику* и сл. При томе се не води рачуна шта ћемо, на примјер, са изразом *користићии одмор, боловање* и сл. ни о његовој великој распрострањености у свим књижевнојезичким стиливима (Јалић у *Свадби*

⁸ М. Стевановић. *Савремени српскохрватски језик*. II. Београд, 1974, 882–883.

има само *користићии прилику*), или, ако глагол није прелазан, онда нема ни облик *коришћен* (средства су *коришћена*). Међутим, израз овога типа пробио је све баријере, лоцирао се у стандардном језику напореда са нормативно прихваћеним изразима *користићии се нечим*, те нема никакве сметње његовој стандардизацији.

7. Конструкцију за *с инфинитивом* проглашавају не само грубом синтаксичком грешком већ и туђом, увезеном конструкцијом. Међутим, тачно је: а) да она није страна конструкција, б) за нешто што је старо преко осам вјекова не може се рећи да је иновација и в) ова веза одолијева свим прогонима и намеће се као свакодневна појава укоријењена у синтаксички систем српског језика. Нема никаква разлога ову конструкцију проглашавати супстандардном и тјерати је из свих сфера књижевног језика, а то се показало и као немогуће.

8. Употребу истог овог предлога с акузативом у значењу одређивања правца или циља кретања (*Пушјујем за Београд*) проглашавају неправилном јер је и она страног поријекла и долази мјесто домаће (*Пушјујем у Београд*). Она је, међутим, врло распрострањена на цијелом простору српског језика у свим књижевнојезичким стилевима, па је чудно зашто јој споре право на нормативност. Чудно и онда кад бисмо били сигурни да је та веза за + акузатив дошла из француског језика, како неки истичу.

9. Немамо стабилну употребу предлога *с(а)* с инструменталом, а није дошло ни до данас до њене књижевнојезичке стандардизације. Као колебљиви случајеви овога пута су нам се наметнули из праксе употреба инструментала уз глаголе *трговати* и *граничити се* (*тргује са златом* – мјесто *златом*, *с бијелим робљем* – мјесто *бијелим робљем*; *граничити се нечим*). Иако наши нормативи признају само израз *с обзиром на то*, варијанта *обзиром* не узмиче из употребе у неким књижевнојезичким стилевима (административно-правном, радију, телевизији; у језику свакодневне комуникације).

10. Посебно мјесто када је ријеч о колебањима у норми, у пракси, између норме и праксе, заузимају везе с глаголом *требати*. Ту је хаотично стање које не би смио да има стандардни језик. Несагласност је свуда у нормативним приручницима, у норми, између норме и праксе. Треба, дакле, учинити озбиљан захват да би се колико-толико средило стање, усагласили нормативни прописи и хармонизовао однос норме и праксе у вези са употребом реченичних конструкција с овим глаголом.

Проблеме сам изнио само информативно. Опширнија разрада, детаљна документација и осврти на поједина гледишта остају изван оквира које одређује ова прилика.

Норма ни једном од ових израза, као ни многим другим сличним не признаје, дакле, статус правилног у нашем књижевном језику, мада су у већини поменутих случајева неслагања и међу лингвистима. Управо, сви ови изрази су проглашавани непожељним гостима јер „озбиљно угрожавају

ниво писмености и језик културе". У доста случајева ту имамо посла с инерцијом наших граматичара који вјерни традиционализму не уочавају новије појаве у језику и њихове услове да се оправдано наметну и промијене граматичку норму. Додуше, у одабирању форми које имају услова да уђу у оквир граматичке норме и у осуђивању оних које за то немају довољно услова – треба бити опрезан.

Ја у свом чланку детаљније разлажем чињенице на којима је код лингвиста базирано *за* или *проиш* када је у питању статус ових и сличних израза у стандардном језику.

Против ових израза у стандардном језику су нормативци који сматрају да норма мора бити ослоњена на језичко-историјске критеријуме по којима је правилно оно што се развило и што је у складу са језичким законима карактеристичним за развој тога језика.

За ове изразе су они који сматрају да у језику нема ничега ни правилног ни неправилног, па је најбоље оно што је свакодневно.

Наша нормативна дјелатност је била заснована на оном првом – сви други елементи су запостављани.

Већина од наведених израза се пробија и у писани вид стандардног језика. Лекторске страже пред вратима стандардног језика су у неким случајевима немоћне. Њихова немоћ је посљедица дилема које нијесу отклоњене ни међу лингвистима. Дилеме су уствари у питањима: да ли су то стварно грешке, односно да ли сваки од израза својом организацијом одступа од норме; да ли их по сваку цијену треба тјерати или прихватити у стандардни језик паралелно са већ постојећим са истом семантичком вриједношћу и сл.

У сваком случају, многи од њих освајају мјесто и стварају услове, а доста их је створило, да једног дана уђу у норму и поред тога што их граматичари осуђују. Значи – у многим случајевима треба да ревидирамо однос према досадашњим граматичким прописима.

5

1. Књижевни језик је у свом току подложен двјема супротним тенденцијама – тенденцији његовања и чувања традиције у норми и тенденцији усавршавања, освјежавања и „моделовања” наслијеђеног у норми. То је у складу са Вуковим погледима на развој књижевног језика. Основни принципи које је Вук прокламовао при стварању нашег књижевног језика и данас су актуелни. Смисао њихове поруке у вези са праћењем развоја књижевног језика је да се усклађују појединачна књижевнојезичка остварења и све оно што неминовно намеће језичка стварност са језичким системом⁹.

⁹ М. Ивић. *Једно поређење Вукова језика са нашим данашњим књижевним језиком*. – Зборник за филологију и лингвистику I (Нови Сад, 1957), 114–126.

У књижевном језику се истовремено мора удовољити захтјевима еволуције. У сукобу је, дакле, старо и ново стање у језику. Језичка еволуција је усклађена са промјенама унутрашњих односа у самом језику, са појавом, дакле, његових нових правила¹⁰. Новог мора бити, то је факат који не треба доказивати јер промјене су неизбјежан пратилац историје језика, па и књижевног наравно.

О томе на који књижевнојезички стил се норма највише опире писало се подоста и мислило различито. Ту су извори неспоразума међу граматичарима односно нормативцима при кодификовању језичких појава. Једни траже ослонац за своје ставове у језику умјетничких дјела. Други у том функционалном стилу виде превише онога што одступа од норме и сматрају да језик у том стилу не може бити узоран. И једни и други помало гријеше. Први не виде разлику између књижевног језика и језика књижевног дјела, а други превише уопштавају појам функционалног стила, па дјелимично сужавају стварне функције књижевног језика¹¹.

Сваки функционални стил књижевног језика има и књижевнојезичког и некњижевнојезичког. Колебања језичких појава су, дакле, присутна у једном истом стилу. У неком функционалном стилу колебања могу бити наглашенија, али се „ни за један од њих не може рећи да има све књижевнојезичко, односно све некњижевнојезичко“¹². Када је, дакле, ријеч о књижевном језику, односно о нормативности или ненормативности појединих језичких појава, не смијемо се ослањати само на стање у једном функционалном стилу, не смије се, наиме, тражити узорна употреба језика у једном функционалном стилу и на основу таквог узора вршити кодификација. Морају се, наиме, узимати у обзир сви функционални стилови као једна цјелина.

У једном ће функционалном стилу бити, на примјер, узорна употреба једног облика, у другом друга, једна ће форма бити распрострањенија у већем броју стилова, друга у мањем и сл. Већа распрострањеност једне форме у свим функционалним стилима већи је гарант њеној нормативности.

2. До колебања у норми долази и због неједнаког односа нормативаца према страним језичким елементима.

Сви књижевни језици, па и наш, подложни су утицајима других језика. То је и разумљиво, културни развитак било које заједнице не иде изоловано, па према томе ни њен језички развитак. Управо, на њен речник, на начин творбе ријечи, на речнички склоп, на склоп појединих цјелина и сл. страни утицај је увијек могућ. Одбацивањем свега што није аутохтоно из једног језика не иде у прилог том језику, поготову што се у томе огледа његова чистоћа.

¹⁰ J. Silić. *Nekoliko misli o normi*. – Jezik u savremenoj komunikaciji. Beograd, [1983], 160.

¹¹ Исто, 157.

¹² Исто, 158.

Против страних конструкција су обично они нормативци који се чврсто држе историјскојезичког критеријума у нормирању. Њихов је ослонац за норму на ономе што се развија у духу свога језика. Тај нормативни критеријум био је пренаглашен у нашој нормативистици. Језик тече својим током ако се не спутава, ако је слободан. Оно што је у духу његова развитка и што неосјетно улази са стране, што језик може асимилovati и ускладити са законима свога развитка постаје сасвим обично и неодвојива појава у њему¹³.

Многе ријечи изворно или дјелимично прилагођене одговарајућем језику, путем позајмица, несвјесног угледања или било како друкчије, стварају се под утицајем других језика. На исти начин стварају се и многе кованице, а оформљују се различити изрази и конструкције. И у једном, и у другом случају каткада штрче страни елементи као неприродни за језик. У настојању да се језик супротстави страном утицају обично се усредсређујемо на лексичку чистоћу. Она друга чистоћа, реченична, боље рећи синтаксичка, остаје мање-више незапажена. Последице су очите. У писаном тексту истог аутора или у језику једног писца и сл. нећемо, на примјер, наићи на рђаво сковане, на туђ начин створене ријечи, али ћемо зато регистровати изразе, односно синтаксичке јединице склопљене супротно духу и законима нашега језика. Дакле, ако је потребно борити се против туђих ријечи, онда је исто тако, ако не и више, потребно избјежавати и синтаксичке јединице стране законитостима нашега језика. У другом случају треба бити опрезнији, стране конструкције се неосјетније, али чешће увлаче у наш језик.

Каткада понека језичка конструкција се угнијезди и обезбиједи себи мјесто у свакодневном писаном и говорном тексту да домаћи израз који је већ у оптицају постепено уступа мјесто изразу склопљеном по страном калупу.

3. Средином овог вијека чешки лингвисти су истакли еластичну стабилност као основну карактеристику језичке норме. Самим тим норма и њена постојаност се не схватају као нешто апсолутно, већ као нешто што је флексибилно и што се прилагођава ступњу културног живљења¹⁴. То нам уосталом показује ток језичких појава које се крећу од језички ненормативних преко нормативно алтернативних и колебљивих ликова до нормативно санкционисаних и обратно, па према томе процјене о неправилностима у језику су релативне¹⁵. Расправљајући о питањима стандардног језика и норме, чешки лингвисти су стално указивали на факторе који утичу на норму у једном стандардизованом језику, који је стално нарушавају и под чијим притиском се она мијења. Чак и језици са

¹³ Исп. о овоме детаљније у: Ј. Вуковић. *О примјерима љогешиног слагања објекта с љонеким глаголима*. – Питања савременог књижевног језика, 1949, I, књ. 1, св. 1, 70–75.

¹⁴ Ј. Баотић, *О норми и неким некодифицираним изразима у нашем језику*. – Књижевни језик IX (Сарајево, 1980), 1, 19–28.

¹⁵ V. Mathesius. *O požadavku stability ve spisovném jazyce*. – Spisovná čeština a jazyková kultura. Praha, 1932.

стабилнијом нормом подлијежу продору морфолошких, лексичких и синтаксичких особености из говорног језика, тако да су разлике између говорног и књижевног језика све мање. Наша ситуација је једна од таквих.

Продором у норму језичких израза из говорног језика, они не стичу статус кодификованог израза потискивањем из норме већ постојећих вриједности. Они су ту најприје само као варијетети напоредног егзистирања. Према томе, наша инсистирања у претходно наведеним случајевима не треба схватити у свим појединостима као инсистирање на аутоматском признавању статуса нормативности.

Нека нова и стара варијанта остану једна поред друге, нека напоредо улазе у широку употребу док једна другу не потисне из употребе, што ће се током времена и десити. Не треба, дакле, тјерати ни оне варијетете који неодољиво улазе у књижевни језик и уклапају се, иако су, на примјер, страног поријекла, у законитости нашега језика. Такав динамизам кодификоване норме намеће књижевном језику „квалитет еластичне стабилности“¹⁶.

4. У досадашњој лингвистичкој литератури говорено је о многим синтаксичким колебањима у српскохрватском језику, о постојању, на примјер, синтаксичких разлика између хрватскога и српскога књижевнојезичког узуса. Неке синтаксичке конструкције су, на примјер, српски лингвисти квалификовали нормативно, а хрватски ненормативно, и обратно. Истицане су и синтаксичке разлике на нивоу варијаната српскохрватског књижевног језика. Говорено је о разлици у употреби инфинитива, односно презента с везником *да*, о разлици између личне и безличне употребе глагола *шребати*, о положају енклитике у реченици, о употреби везника *што* мјесто *који*, о употреби предлога *у* и *код* с генитивом¹⁷. У том раскораку између норме и праксе налази се један од извора варијација (колебања). И тако даље.

О овим и многим другим питањима доста је расправљано, али из једног другог угла. Сада, када се хрватски књижевнојезички узус почео посебно третирати, право је вријеме да пречистимо многе недоумице и да се дају решења која су данас у српском језику реалност. Јер, било је спорних, у норми неуједначених или чак сасвим другачијих варијетета у писаној пракси на српскохрватском говорном подручју.

У нормативном решењу између колебаљивих случајева нормативни статус стиче оно што је општеприхваћено, што се равномјерно употребљава у свим функционалним стиливима без регионалних ограничења. Оно дакле, што има чврст ослонац у пракси и чврсту егзистенцију, а није склоно брзом ишчежавању.

¹⁶ Ј. Баотић. Нав. дјело, 25.

¹⁷ С. Марковић. *Језичка норма и варијанте српскохрватског књижевног језика*. – Питања књижевног језика, Сарајево, 1968, св. 6, 54–55.

У норми српског стандардног језика неоспорно има још варијетета (колебања) и врло су озбиљан проблем који треба ријешити. Ти проблеми су углавном двојаке природе: а) Једни од њих су наслијеђени као посљедица сложених српскохрватских језичких односа. б) Други су у природи самога развоја књижевног језика, мада је он присутан и у првом проблему. Овај разлог је само дјелимично иницирао проблеме, па би требало прићи преко једне дескриптивне граматике опису српског књижевног језика, па затим и ревизији норме. И након те ревизије, коју посебно истичем, треба радити опрезно, многи варијетети у норми остаће и даље да живе напоредо у српском књижевном језику. Треба, дакле, учинити што не би ли се колико-толико средило стање у коме се српски књижевни језик сада нашао.

Ми ћемо, дакле, урадити своје и нико нам тада неће моћи приговорити да нијесмо учинили оно што смо професионално обавезни. Данас су, међутим, такви приговори сасвим на мјесту.

Branislav OSTOJIĆ

LES INDÉCISIONS DANS LA NORME DU SERBE STANDARD

Resumé

Dans ce texte l'auteur observe certaines constructions syntaxiques alternatives, les désaccords entre les orthographes normatives, ainsi que entre la norme et la pratique. L'auteur fait une démarche en faveur de la reconsidération des critères normatifs et de la révision plus prudente de la norme du serbe standard puisque actuellement la langue croate se traite comme un système linguistique particulier.